Zeitschrift: Museum Helveticum ad juvandas literas in publicos usus apertum
Herausgeber: Litteris Conradi Orellii et Soc.
Band: - (1752)
Heft: 26

Artikel: Dissertatio de religione Homeri
Autor: Zimmermann, J.J.
DOI: https://doi.org/10.5169/seals-394716

Nutzungsbedingungen
Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Mehr erfahren

Conditions d'utilisation
L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. En savoir plus

Terms of use
The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. Find out more

Download PDF: 13.09.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, https://www.e-periodica.ch

DISSERTATIO
de Religione HOMERI
Autore
JO. JAC. ZIMMERMANNO.

I.

PRimi qui de Deo rebusque divinis inter græcos diſſerebant, *Poëtæ* erant: omnium autem fere conſenſu, antiquiſſimus eſt, HOMERUS; de cujus natalibus, ætate, Scriptis atque Auctoritate accurate diſſerit *Eruditiſſimus Fabricius* Bibl. Græcæ Tom. I. ad quem *Homeri* ſtudioſos ablegamus. Varia ſemper de Eo fuiſſe judicia notum eſt. Sunt, qui omnium Scientiarum arcana in eo deprehendunt, hominumque, quos terra tulit, eundem *Eruditiſſimum*, atque *Sapientiſſimum* adpellant, nihil unquam de homine tam præclare dici poteſt, quod *Homero*, ſi hos audias, non jure meritoque adſcribi debeat: qui igitur horum judicio *Homerum* diu noctuque manibus terit, breviſſimo tempore *Panſophus* fiet. Hinc factum, ut omnes Sectæ Philoſophorum *Homerum* in ſuas partes pertrahere voluerint. *Obtorto collo rapitur*

in partes a Philoſophis Homerus (verba ſunt Doctiſſimi Kuhnii ad Laërt. 9.) *hac ratione miſer ille Poëta inter tot manus diſceptantium aut Penthei fata experitur, aut ſuo ipſe Proteo cogitur eſſe mutabilior. Hîc cum Pyrrhone dubitat; ibi cum Cynico latrat, nunc cum Stoa tricatur, nonnunquam Peripatetico latus claudit, imo ſummum Bonum cum Epicuro ventre metitur.* Et quod mireris, Chriſtiani eo inſaniæ proceſſerunt, ut *Hiſtoriam Fataque populi Judaici* in eo deſcribi adſeruerint. Bonus ille *Ulyſſes* mox *Lothus*, mox *Iſacus*, mox *Abrahamus* eſt. *Ithaca* non eſt parva illa Jonii maris Inſula, ſed *Meſapotamia*. *Deucalion* Filius Minos eſt *Iſacus*. Incendium *Trojæ* eſt devaſtatio *Sodomæ*. Et quod tribus Anticyris dignum, Auctor Centonum Homericorum omnia Religionis Chriſtianæ Myſteria in *Homero* deprehendit. Noſtro ſæculo (ut de aliis taceam) inventa eſt erudita *Matrona*, quæ publice adſerere haud dubitavit, eos omnes veræ *Eruditionis guſtum* amiſiſſe, qui *Homerum* non maximi fecerint. Neſcio utrum mulieres aliis ratiocinandi inſtrumentis inſtructæ ſint, quam Viri. Hoc ſcio, *Viros*, eosque ſapientiſſimos ac eruditiſſimos omnia illa magni facere, quæ accurate & ſolide ſive a recentioribus, ſive ab antiquis dicta ſunt: quæ ſolidis rationibus ſuperſtructa, ſalutaria atque rationi convenientia ſunt, ea quocunque tandem Sæculo dicta, aut ſcripta, placent Sapientibus: quæ autem obſcura, perplexa, nocitura, atque a ratione aliena ſunt, vilipendunt, etiamſi vel ante *bellum Trojanum* prolata fuiſſent. Cur legimus, evolvimus, laudamus paſſim *Socratis?* mirari noli: præclara ſunt, ſolida, omnibus hominibus utilitatem allatura. Cur tot veterum & recen-

recentiorum Scripta cum tineis, & blattis luctantur? Satis eſt, quod Auctores illorum ratiocinari neſciverint, & quod nihil egregii in medium protulerint. Qui ita judicant, *Homerum* tanti æſtimare non poſſunt, quanti admiratores Antiquitatis vellent. De ſtylo non loquor, propter quem merito commendandus eſt; ſed de rebus: Hæ certe non ita ſunt comparatæ, ut inter divina Ingenia referatur *Homerus*. Multa inſunt ei præcepta ad vitam pertinentia, quæ a quovis ruſtico dici poſſunt. Alia non quidem male dicta ſunt, ita tamen comparata, ut e quovis compendiolo Ethices, vel Jurisprudentiæ melius addiſci poſſint; multa vero quæ Homines meliore luce deſtitutos ad turpiſſimas actiones inducere poſſent. Nihil jam dicam de ordine, atque cogitationum harmonia; firmiter credo, ipſum *Homerum* ſi ſuperas ad auras redire poſſet, exploſurum hominum inſaniam, qui ea in ipſo deprehenderunt, de quibus per omnem vitam ne cogitavit quidem. Mirum eſt multos Eruditos omni niſu id agere, ut Eruditorum adhuc viventium meritis atque Eruditioni detrahant; Antiquis vero tantam adſcribere Sapientiam, quâ vel ipſi, ſi viverent, ſe deſtitutos pleno gutture clamarent. Errorem hunc ſuo tempore jam notavit prudentiſſimus *Plinius* Lib. I. Epiſt. 16. *Eſt ergo mecum* inquit *Plinius* (de Pompejo Saturnino loquitur) *per diem totum: eundem antequam ſcribam, eundem quum ſcripſi, eundem etiam cum remittor non tanquam eundem lego. Quod te quoque ut facias & hortor & moneo. Neque enim debet operibus ejus obeſſe quod vivit. An ſi inter eos, quos nunquam vidimus, floruiſſet, non ſolum libros ejus, verum etiam*

imagines conquireremus, ejusdem nunc honor præſentis & gratia, quaſi ſatietate langueſcet. At hoc pravum malignumque eſt, non admirari hominem admiratione digniſſimum, quia videre, alloqui, audire, complecti, neque laudare tantum, ſed & amare contingat. Sed diu ante me Viri perſpicaces nimios *Homeri* admiratores falſe riſerunt. Fecit hoc Ingenioſiſſimus *Fontenelle* in Dialogo inter *Æſopum* atque *Homerum*. Vel ipſæ virorum doctiſſimorum concertationes de hoc argumento ſatis oſtendunt, Eruditionem atque Sapientiam *Homeri* a Grammaticis quibusdam celebratam, in oculos quorumvis non incurrere. Sed adeo ſolide de hisce egerant Viri D. *de la Mothe*, & *Terraſſonius*, ut qui eorum rationibus non movetur, indignus ſit, cui plura argumenta adferantur. *

II. Sed

---

* Jam ſuo tempore *Seneca* Epiſt. 88. monuerat, quam incerta ſint Doctorum Virorum de Philoſophia Homeri judicia. Verba ipſius ſic ſonant: *Vis ſcire, quam non ad docendam virtutem conſederint? adſpice quam diſſimilia inter ſe omnium ſtudia ſint. Atqui ſimilitudo eſſet idem docentium. Niſi forte tibi Homerum philoſophum fuiſſe perſuadent, cum his ipſis, quibus colligunt, negent. Nam modo Stoicum eum faciunt, virtutem ſolam probantem; modo Epicureum, laudantem ſtatum quietæ civitatis & inter convivia cantusque vitam exigentis: modo Peripateticum bonorum tria genera inducentem: modo Academicum incerta omnia docentem. Apparet nihil horum eſſe in illo, cui omnia inſunt, iſta enim inter ſe diſſident. Demus illis Homerum Philoſophum fuiſſe; nempe ſapiens factus eſt, antequam carmina ulla cognoſceret, ergo illa diſcamus quæ Homerum fecere ſapientem.*

II.

Sed id jam non agimus. Quæritur utrum HOMERUS *Atheiſmi* reus ſit, nec ne? Adferam igitur primo argumenta, quibus non ſine ſummâ veri ſpecie *Poëta* ille ab *Atheiſmi* crimine purgari poteſt: auditurus poſtea diſſentientium rationes. Ante quam vero rem ipſam aggrediar, quædam præmonenda ſunt. Notum eſt *Homerum* frequentiſſime inducere Deos, mox *tanquam Homines* loquentes atque agentes; mox ea ipſis tribuere, quæ nonniſi *Enti Independenti*, *per ſe Exiſtenti*, *Perfectiſſimo* competere poſſunt. Quæritur ergo quæ hujus rei cauſa ſit. (1) Non crediderim *Homerum* exiſtumaſſe, Deos quos in ſcenam producit, eſſe Entia per ſe exiſtentia, æterna, omniumque rerum cauſas, partim quod in *Iliade* & *Odyſſea*, uni cuidam ſemper Imperium in omnia tribuat, partim quod cæteris talia adſcribat, quæ aperte oſtendunt, eum credidiſſe, hæc Numina eſſe non ſolum Imperfecta, ſed & ſummo rerum Moderatori ſubdita. Si omnes veterum Theologorum opiniones de Diis examinamus, videbimus; nullibi eos multorum principiorum æternorum æqualitatem admittere. Novimus quidem eos duo æterna rerum principia, Deum & materiam admiſiſſe: at plura Numina æqualia, æterna, perfectiſſima eos credidiſſe nullibi legimus, quamvis negari haud poſſit turpiter non ſemel Hominibus tribui quæ mortalium ſortem ſuperant. Et patet hoc vel ex ordine Deorum. Quidam nonniſi Homines erant, quos Græci *Heroas*; Latini *Manes* vocabant, quales erant *Hercules*, *Bacchus* &c. Horum in terris res geſtas narrant, atque

propter virtutem poſtea cœlo receptos aſſerunt; quibus ſanè nihil aliud innuere volunt, quam homines eos fuiſſe, rerum geſtarum gloriâ magnam famam adeptos, quibus deinde tales adſcripſerunt virtutes, quæ ſi omnem verborum vim urgere vellemus non Hominibus, ſed Deo competunt. Ita *Romuli* Hiſtoria a *Livio* conſcripta ſatis id confirmat, ut alia teſtimonia ſilentio præteream.

(2) Alii Dii nonniſi erant *partes Univerſi*: ut *Luna*, *Terra*, quæ ſub nomine *Veſtæ* atque *Dianæ* colebantur: Illis quidem talia adtribuebant, quæ divinitati ſoli in ſolidum competunt, ſed ita tamen ut facile pateat, eos Numina hæc pro æternis ſubſtantiis haud habuiſſe; partim quod potentioribus aliis ſubjiciant; partim denique quod mutationi omnium rerum obnoxia eſſe perhibeant. (3) Erant *Dii aërei*, quos Græci *Dæmonas*, Romani *Lares* vocabant aut *Genios*. Hi nunquam pro Numinibus, id eſt æternis ſubſtantiis habebantur, ſed pro creaturis, Homine quidem excellentioribus, at Deorum nutui obtemperantibus, Miniſtrisque Deorum majorum Gentium. (4) Alia erant Numina, quæ nonniſi *attributa Creaturarum Intelligentium*, ſeu uti moderni Philoſophi loqui amant, *ideæ ſunt abſtractæ*, uti *Felicitas*, *Spes* &c. orta hæc Numina videntur partim ex inſito hominum deſiderio felicitatem ſuam promovendi, eaque extollendi, quæ adfectionibus Hominum ſatisfacere poſſunt, partim ex *Poëtarum* metaphoricis locutionibus. Hæc pro Entibus ſummis virtutibus præditis non habita, docet *Theogonia Heſiodi*. (5) Tandem erant *Dii*, qui *uni tantum*

tantum parti Univerſi erant præpoſiti, cœterorum, quæ in univerſo geruntur incurii: nec hi inter Numina proprie ita dicta referebantur. Hæc cum ita ſint, crediderim *Homerum* & *Heſiodum* unicum quidem æternum atque perfectiſſimum Numen admiſiſſe, quod ex attributorum, quæ Deo tribunt, enumeratione conſtabit; eosdem autem nulla veritatis habitâ ratione artisque rectè ratiocinandi, partim Hominibus, partim aliis Corporibus hujus Univerſi, ut unam eandemque rem prodigialiter variare atque levibus fabulis Auditores ſuos ducere poſſint, excellentiſſima & Deo ſoli in ſolidum competentia adſcripſiſſe attributa. Non malè de *Homero* Damocles Epicureus apud *Lucianum* in *Jove Tragædo* pag. 150. dit. *Græcii*: Ἀλλ' ὦ θαυμασιε ποιητην μεν ἀγαθον Ομηρον γενεσθαι, παντες σοι συνομολογησουσι. Μαρτυρα δε ἀληθη περι των τοιουτων, ὁυτ' εκεινον, ὁυτε ἀλλον ποιητην ὁσεναι. ὁυτε γαρ ἀληθειας μελειν ἀυτοις ὁιμαι, ἀλλα τω κηλειν τως ἀκροωμενας. Και δια τουτο μελεσι τε καλλυνουσι, και μυθοις κατηχουσι. Και ὁλως, απαντα ὑπερ του τερπνου μηχανωνται i. e. *certe vir admirande, Homerum bonum quidem fuiſſe Poëtam omnes tibi confitebuntur: Sed veracem rerum hujusmodi teſtem, neque illum, neque alium ullum Poëtam concedent. Neque enim veritatem ut puto curant: Sed demulcere auditores intendunt. Propterea verſibus occinunt, fabulis perſonant, omnia denique delectandi cauſa moliuntur.*

III.

Inſpiciamus igitur ipſum *Homerum*, atque producamus loca in quibus & *Exiſtentiam*, & *Providentiam Dei* agnoſcit. In genere *Jupiter* ubi-

que in operibus *Homeri* dicitur πάλης Ἀνδρῶν τε θεῶν τε Iliad. θ. ab initio. Ad v. 32. uſque præclare de ὑπεροχῇ *Jovis* loquitur *Homerus*. Brevitatis causâ latina tantum adponam.

Aurora quidem crocea veſte ſpargebat totam
per terram:
Jupiter verò Deorum concilium habuit gaudens fulmine
Summo in vertice cacuminoſi Olympi:
Ipſe autem illis concionabatur: Dii vero ſimul
omnes auſcultabant,
Audite me omnes Dii, omnesque Deæ.
Dum dicam, quæ me animus in pectoribus
jubet:
Ne qua vero fœmina Dea hoc, neque aliquis
mas
Tentet reſcindere, quod ego dicam: ſed ſimul
omnes
Probate, ut celeriter perficiam hæc opera.
Quemcumque vero ego Deorum ſeorſum velle
intellexero
Profectum vel Trojanis auxiliari vel Græcis.
Saucius indecorè redibit ad Olympum:
Aut ipſum, correptum projiciam in Tartarum
obſcurum
Procul valde, ubi profundiſſimum ſub terra
eſt barathrum
Ubi ferreæque portæ & æreum pavimentum
Tantum ſub Inferno, quantum cœlum abeſt
a terra.
Cognoſcet deinde, quam ego ſum Deorum for-
tiſſimus omnium

Quin

Quin agite periculum facite o Dii ut videatis
omnes
Catenam auream de cœlo ſuſpendentes
Omnes appendamini Dii omnesque Deæ.
Non tamen traxeritis ex cœlo in terram
Jovem ſummum Conſiliarium, neque ſi valde
multum laboraveritis:
Sed quando jam ego lubens voluero trahere
Cum ipſa terra Deos traxero ipſoque cum mari
Catenam quidem, dein ad verticem olympi
Alligavero, illa verò ſuſpenſa omnia fuerint
Tantum ego ſupero Deos, ſuperoque Homines.
Sic dixit, hi autem omnes conticuerunt ſilentio
Orationem mirati: valdè enim ſeverè concio-
natus erat.
Taudem autem interlocuta eſt Dea cæſiis oculis
Minerva:
O Pater noſter Saturnie, Summe Rex
Bene & nos ſcimus, quod potentia tua non
cedit ulli.

Hæc ita comparata ſunt, ut *Homini* nulla ratione competere poſſint; Perfectiſſimo autem, atque Omnipotentiſſimo Enti jure meritoque tribuantur. Vide *Iliad. ά* pag. 33. (numeros enim ad finem haud perducit Edit. mea apud Ravenſteinium. Amſtelod. 1650. impreſſa.) v. 494.

Και τοτε δη προς ὀλυμπον ἰσαν θεοι αἰεν ἐοντες
Παντες ἁμα, Ζευς δ' ἡγεχε.

Tum demum in Olympum ibant Dii Sempiterni
Omnes ſimul: Jupiter autem præibat.

Iliad. α. dicitur *Jupiter* θεοισι καὶ ἀνδρωποισιν ἀναστειν Il. γ. vocatur κρᾶλιστος παντων, cui & rerum omnium productio tribuitur. Il. ε'. v. 483.

Εν μεν γαιαν ἐτευξ, ἐν δ'ὐρανον, εν δε θαλασσαν
Ἠελιον Τ'ἀκαμαντα, σεληνην δε πληθυσαν.
Εν δε τα τειρεα παντα, τα τ'ὐρανος ἐστεφανωται.

Hic cœlum effinxit terram Pelagusque profundum
Et Solem indefeſſum & pleno ſydere Lunam
Aſtraque queis magni diſtincta eſt Regia cœli.

In eo fere conſentiunt Doctiſſimi quique veterum ac recentiorum. Auctor *Vitæ Homeri*, quæ in opuſculis Mythologicis extat, & cujus Auctorem Seniorem *Dionyſium Halicarnaſſeum* eſſe putat *D. Gale*, ita de hac materia loquitur pag. 335. *Porro quum Poëſis opus haberet Diis minime otioſis, ut notionem eorum Lectorum ſenſui exponeret, eis corpora attribuit. Quam verò nulla alia corporis forma, præterquam hominis, ſcientiæ ac Orationis capax ſit, facta uniuscujusque Deorum ſimilitudine, cum ornatu, magnitudine ac elegantia, ſimul & hoc indicavit, quo pacto imagines & ſtatuæ Deorum ad Hominum effigiem adeo accuratè fabrefactæ ponerentur, ut & minus prudentibus admonitionem præberent, Deos exiſtere.* Quibus notatis addit.

Τετων δε παντων Ἀρχηγον, καὶ Ηγεμονα τον πρωτον θεον νομιζοντων των ἀριστων Φιλοσοφων ἀσωματον ὀντα, καὶ νοησει μαλλον καταληπτον, καὶ ὁμηρος ταυτα ὑπολαμβανων φαινεται. Παρ ὡ λεγεται ὁ Ζευς, πατηρ ἀνδρων τε θεων τε. Και, Ω πατερ ἡμελερε Κρονιδι, ὑπατε κρειονλων.

Και

Και αὐλος μεν ὁ Ζευς φησιν. Οσον ἐγω περι τ' εἰμι θεων περι τ' εἰμ ἀνδρωπων. Η δε Α'θηνα προς αὐτόν, Ἐυ νυ καὶ ἡμεισ ἰδμεν ὁ τοι σθενος ἀκ ἐπιεικτον, Ἐι δε δει καὶ τϐτο ζητησαι, εἰ νοητον ἠπισατο τον θεον, ἀκ ἀντικρυς μεν (ἀτε ἐν ποιησει πολυ το μυθωδες ἐχϐση) ὁμως δε ἐσι καταμαθειν, εν οἱς φησιν. Ἐυρεν δ' ευρυοπα κρονιδην ατερ ἡμενον ἀλλων. Και ἐν οἱς αὐλος λεγει. Ἀλλ ἠτοι μεν ἐγω μενεω πνυχι ἐλυμποιο Ἡμενος, ἐνθ' ὁρεων φρενα τερψομαι. Η γαρ μονοσις αὐτη, καὶ το μη καταμιγνυειν τοις ἀλλοις θεοις ἑαυτον, ἀλλα χαιρειν ἑαυτω συνοντα, καὶ χρωμενον ἡσυχιαν ἀγοντι, καὶ ἀει διακοσμϐντι τα παντα, την τϐ νοητϐ θεϐ φυσιν παρισησιν. Ο'ιδε δε ὁτι νϐς ἐσιν ὁ θεος, ὁ παντα ἐπισαμενος, καὶ διεπων το παν. Φησι γαρ ὁ ποσειδων, Ἡ μαν ἀμφοτεροισιν ὁμον γενος, ἠδε γε πατρη. Ἀλλα Ζευς προτερος γεγονει καὶ πλειονα ἠδει. Και τϐτο πολλακις. Ἐνθ' αὐ' ἀλλ' ενοησε, τϐτο σημαινει ὁτι ἀει διανοειται. i. e. *Cæterum quando præstantissimi quique Philosophorum primarium illum Deum, Ducem & Principem omnium incorporeum esse ac cognitione duntaxat comprehensibilem arbitrentur, Homerus quoque hæc credere videtur, apud quem Jupiter appellatur, Pater Hominumque Deûmque. Et, Jupiter o Pater optime Præses magnificorum. Imo & ipse Jupiter inquit. Quantum ego Diis superis præsto mortalibus atque. Minerva denique ad eum: Nos bene callemus, quam sit tua magna potestas. Si verò & hoc quærere oportet an Deum intelligentem esse sciverit, non diserte quidem (utpote in Poësi, quæ multa fabulosa admixta habet) attamen ex iis colligere*

gere licet, in quibus ait, Jupiter Omnividens inventus forte ſeorſum. Et in quibus Ipſe ait. Aſt ego parte ſedens cœli delector abunde. Iſta namque ſolitudo & quod aliis Diis ſe non conjungeret, ſed ſemetipſum oblectaret, commodo otio frueretur, ac ſubinde omnia perornaret, Intelligentis Dei naturam præ ſe fert. Novit præterea, quod Deus mens eſt, qui cuncta gubernat: Neptunus namque inquit: Eſt Patria, eſt æquale genus fratrique mihique; Jupiter at prior eſt genitus me pluraque novit. Atque hoc ſæpe, ubi rurſus alia cogitavit, hoc innuens, quod ſemper deliberet. Similia habet *Plutarchus* de Homero pag. 48. Obſervarunt etiam Viri Docti ex loco *Pauli* Act. XVII. v. 28. *Jovem* nonniſi ſummum rerum Opificem apud Antiquiſſimos Poëtas denotare, verba, τȣ γαϱ καὶ γενος ἐσμεν, ex *Arato* petita ſunt & *Cleanthe* etiam, ſi audiamus Doctiſſimum Virum Joh. Alb. *Fabricium* Bibl. Græcæ Lib. 3. pag. 393: ita dicentem: *Neque forte erraverit qui dixerit S. Paulum Apoſtolum, cum verſiculum hunc commendavit Athenienſibus, non reſpexiſſe ad ſolum popularem ſuum Aratum Cilicem, ſed etiam ad Cleanthem, qui Athenis vixerat, & in cujus hymno jam laudato verſu ſtatim quarto diſerte legitur* ἐκ σȣ γαϱ γενος ἐσμεν. *Euthalius* a Viro Cl. *Laurentio Zacagnio non ita pridem editus* p. 420. notat dictum a Paulo allegatum eſſe Αϱατȣ Αϛϱονομȣ καὶ Ὁμηϱȣ ποιητȣ. Sane *Homero* quoque audit *Jupiter* πατηϱ Ἀνδϱων τε θεων τε. Hinc Doctiſſimus Jeſuita M. *Mourgues*, *Plan Theologique du Pythagoriſme*, pag. 12. & ſeq. in eandem ſententiam concedit. *Il y a un vers* (inquit) *dans le huitiéme Livre de l'Iliade, répete dans le prémier & dans le dernier de l'Odyſſée, lequel eſt devenus fameux par les Obſervations, que Pla-*

Platon, Ariſtote, Plutarque, Jambliche y ont faites.

Jupiter notre Pere, Arbitre des Puiſſances.

Ces Ecrivains diſtingués en ont pris les dernières paroles dans un ſens doctrinal & philoſophique, comme le ſavant Auguſtin Steuchus s'eſt donné la peine de le prouver textuellement, & ont jugé qu'Homere donnoit la un Maitre, un Souverain au reſte des Dieux deſignés dans Plutarche, par le nom des Puiſſances ou des Princes: de même dit Steuchus, que dans nos ſaintes Lettres nos Anges ſont nommés Puiſſances, Principautés & Dominations. Mais ce caractére de Souveraineté d'un ſeul Dieu ſur tous les autres Dieux, me paroit encore plus clairement enoncé dans le ſecond Chant de l'Iliade, en ces termes :

De Jupiter regnant ſur les Dieux & les Hommes.

Vous ſavez, Monſieur, que Jupiter eſt toujours titré des Pére des Hommes & des Dieux, Πατηρ Ἀνδρων τε θεων τε, *ce qui ſuffiroit pour le mettre hors de parallele avec les Divinités vulgaires. Mais je veux vous prouver ici plus ſolidement, que n'a pû faire dans Euſebe le Juif Ariſtobule & Peripateticien, dont je vous ai déja parlé, je veux, dis-je, vous prouver, qu'il a plu aux Poëtes de deſigner le vrai Dieu par le nom de Jupiter, & le mieux prouver que ce Juif, parce qu'ayant vêcu avant Saint Paul de près de deux ſiécles, il ne pouvoit pas avoir cet Apôtre pour garant comme moi. Car Saint Paul fait l'honneur a Aratus de citer le cinquiéme vers de ces Phenomenes,* Τȣ γαρ καὶ γενος ἐσμεν, *nous ſommes auſſi ſa race, ſavoir, par la*

Créa

Création, ajoute Saint Clément, οιον δημιουργια) *or il s'agit là de Jupiter, qu'Aratus venoit de nommer. Après cette citation, l'Apôtre réprend, Puis donc que nous ſommes la race de Dieu, ce qu'il entend certainement du vrai Dieu. On voit parlà, dit le Pére, que je viens de nommer, que Saint Paul cite les Poëtes, & qu'il approuve ce que les Gentils ont dit de raiſonnable.* Hactenus *Mourges* cujus verbis calculum meum adjicio, licet parum tribuam explicationi *Steuchi* ſæpiſſimè a vero rectoque aberrantis.

IV.

Jovi autem non ſolum *Imperium* in cæteros Deos tribuitur, ſed & cætera Deo digna tribuuntur attributa; quod per partes jam oſtendemus. (1°) tribuitur illi *Omnipotentia.* Il. ά pag. 33. ſic alloquitur *Thetidem Jupiter.* v. 524.

Ἐ ιδ' ἀγε τοι κεφαλη κατανευσομαι, ὀφρα πεποιθης
Τυτο γαρ ἐξ ἐμεθεν γε μετ' ἀθανατοιτι μεγιςον
Τεκμωρ. Ου γαὰρ ἐμον παλιναγρετον, ὐδ' ἀπατηλον
Ὀυδ' ἀτελευτητον γ' ὁ τι κεν κεφαλη κατανευτω

Quin age capite tibi annuam, ut confidas,
Hoc enim ex me inter Deos immortales certiſſimum
Eſt ſignum: Neque enim meum revocabile, neque fallax,
Neque irritum, quodcunque capite annuero.

Odyſſ.

Odyſſ. ε. fere initio.

Οἱ δὲ θεοι ϑωκον δὲ καθιζανον, ἐν δ'ἄρα τοισι
Ζευς ὑψιβρεμετης, ὅτε κρατος ἐστι μεγιστον

Ipſi vero Dii ad conſeſſum conſederant, inter illos ſane
Jupiter Altitonans, cujus Potentia eſt maxima.

Ibid. v. 137.

Ἀλλ ἐπει ὅπως ἐστι Διος νοον Αιγιοχοιο
Οὐτε παρεξ ἐλθειν ἄλλον θεον, ὅδ'ἄλιωσαι
Ἐρρέλω.

Verum quandoquidem nullo pacto fas eſt Jovis mentem Agiochi
Vel prætergredi alium Deum, neque irritam facere Valeat.

Sunt tamen qui exiſtimant hanc Dei Omnipotentiam prorſus ſubverti per ea quæ de duobus æternis principiis in medium protulerit *Homerus.* In eo eſt *Plutarchus*, de *Iſide*, & *Oſiride* pag. m. 172. Διο (inquit) καὶ παμπαλαιος αὐτη κατεισιν ἐκ θεολογων καὶ νομοθετων, εἰς τε ποιητας καὶ φιλοσοφους δοξα, την ἀρχην ἀδεσποτον ἐχουσα, την δὲ πιστιν ἰσχυραν καὶ δυσεξαλειπτον, οὐκ ἐν λογοις μονον, οὐδε ἐν φημαισ, ἀλλα ἐν τε τελεταις ἐντε θυσιαις, καὶ βαρβαροις καὶ ἑλλησι πολλαχου περιφερομενην, ὡς ὅτ' ἀνουν καὶ ἀλογον καὶ ἀκυβερνητον αἰωρειται τω αὐτοματω το παν. ὅτε εις ἐστιν ὁ Κραθων, καὶ κατευθυνων, ὡσπερ οἰαξιν ἡ τισι πειθηνιοις χαλινοις λογος. Ἀλλα πολλα καὶ μεμιγμενα κακοις καὶ ἀγαθοις, μαλλον δὲ μηδεν, ὡς ἁπλως εἰπειν, ἀκρατον ἐνταυθα της φυσεως φερουσης, ὁ

δυοιν

δυοιν πιθων εἰς ταμιας, ὡσπερ ναματα τα πραγματα καπηλικως διανεμων ἀνακεκραννυσιν ἡμιν, ἀλλ' ἀπο δυοιν ἐναντιων ἀρχων, καὶ δυοιν ἀντιπαλων δυναμεων της μεν ἐπι τα δεξια, καὶ κατ' ἐυθειαν ὑφηγουμενης, της δ' ἐμπαλιν ἀναστρεφουσης καὶ ἀνακλωσης, ὁ τε βιος μικτος, ὁ τε κοσμος, εἰ καὶ μη πας, ἀλλ' ὁ περιγειος ὑτος καὶ μετα σεληνην, ἀνωμαλος καὶ ποικιλος γεγονε καὶ μεταβολας πασας δεχομενος. i. e. *Vetuſtiſſima proinde a Sacrarum Profeſſoribus & Legumlatoribus ad Philoſophos & Poëtas* (hæc enim in verſ. Xylandri neglecta, addenda) *derivata eſt opinio, auctore incognito, fide & firmâ & indelebili, non in ſermonibus ea tantum & rumoribus, ſed & in myſteriis ac ſacrificiis tam Barbaris quam Græcanicis exſtans, neque caſu ferri, & a fortuna pendere Univerſum, mente, ratione ac gubernatore deſtitutum: neque unicam eſſe rationem, quæ contineat id & dirigat tanquam clavum aut fræna moderans, ſed cum per multa e bonis juxta malisque ſint confuſa, imo nihil natura hæc ſincerum (ut verbo dicam) proferat: non eſſe unum aliquem promum, qui e duobus doliis res nobis veluti aliquem liquorem cauponis in morem diſtribuat atque miſceat; Ergo a duobus principiis contrariis, adverſisque duabus facultatibus, quarum altera ad dextram & recta ducat, altera retrorſum avertatur atque reflectat, cum vitam eſſe mixtam tum ipſum mundum (ſi non univerſum, eum ſaltem, qui ad terram eſt, & Lunæ ſubjacet) inæqualiter ferri, variisque & omnis generis motibus agitari.* Patet ex hisce, *Plutarchum* ea, quæ *Homerus* de duobus doliis dixit, ſic interpretari, quaſi eo nomine duo æterna rerum principia adverſa fronte ſecum invicem pugnantia intellexiſſet. At hæc explicatio adverſatur non-

nonſolum *Homeri* atque Platonis, ſed & ipſius Plutarchi ſententiæ. *Homerus* Il. ω pag. m. 879. inducit *Achillem*, *Priamo* ſolatium adferentem, his verbis, v. 522.

Ἀλλ' ἀγε δη κατ' ἀρ ἑζευ ἐπι θρονε, ἀλγεα δ' ἐμπης
Εν θυμω κατακειωθαι ἐασομεν ἀχνυμενοι περ
Ου γαρ τις πρηξις πελεται κρυεροιο γοοιο
Ως γαρ ἐπεκλωσαντο θεοι δειλοισι βροτοισι
Ζωειν ἀχνυμενες, αὐτοι δε τ' ἀκηδεες ἐισι.
Δοιοι γαρ τε πιθοι κατακειαται ἐν Διος ὀδει
Δωρων, οἱα διδωσι, κακων, ἑτερος δε ἑαων.
Ω μεν κεμμιξας δωη, Ζευς τερπικεραυνος,
Ἀλλοτε μεν τε κακω ο γε κυρεται, ἀλλοτε δ' ἐσθλω
Ω δε κε των λυγρων δωη, λωβητον ἐθηκε
Και ἐκακη βεβρωτις ἐπι χθονα διαν ἐλαυνει
Φοιτα δ' ὀτε θεοισι τετιμενος ὀτε βροτοισιν.
Ως μεν και πηλαι θεοι δοσαν ἀγλαα δωρα
Ἐκ γενετης. Παντας γαρ ἐπ ἀνθρωπες ἐκ-
εκασο
Ὀλβω τε πλετω τε, ἀνασσε δε Μυρμιδονεσσι
Και οἱ θνητω εοντι θεαν ποιησαν ἀκοιτιν
Ἀλλ' ἐπι και τω θηκε θεος κακον, ὁττι οἱ ὀτι
Παιδων ἐν Μεγαροισι γονη γενετο κρειοντων.
Ἀλλ' ἑνα παιδα τεκεν πανακωριον. &c. i. e.

Sed age jam conſide in ſede, dolores tamen
In animo reſidere ſinamus triſtes licet:
Non enim aliqua utilitas eſt frigidi luctus.
Sic enim deſtinarunt Dii miſeris mortalibus,
Ut vivant triſtes: Ipſi vero ſine cura ſunt

Duo quippe dolia jacent in Jovis limine
Bonorum quæ dat, alterum malorum, alterum vero bonorum
Cui quidem miſcens dederit, Jupiter fulminator
Interdum quidem malum ipſe conſequitur, interdum & bonum:
Cui vero ex malis dederit, cum injuriæ expoſuit.
Et ipſum mala fames in terra alma exagitat:
Vagatur autem nec Diis honoratus, nec hominibus.
Sic quidem Peleo Dii dederunt illuſtria dona
A nativitate, omnes enim ſupra homines ornatus eſt.
Felicitate divitiisque, imperabat vero Myrmidonibus
Et ei Mortali exiſtenti Deam fecerunt uxorem:
Sed tamen ei quoque adjecit Deus malum, quod ei nulla
Filiorum in mœnibus ſoboles fuit Imperantium,
Sed unum filium genuit brevis ævi.

Patet ex hoc citato loco quam clariſſimè Deum ex mente *Homeri* & bona & mala diſpertiri mortalibus: ex ciraumſtantiis autem hujus loci patet, ſermonem proprie hîc eſſe de *malis culpæ*, circmuſtantiisque in quibus homines poſiti nunquam omni ex parte felices eſſe poſſunt. Hinc *Plato* Lib. II. de *Republ.* pag. 605. poſtquam monuiſſet, Deum natura bonum, ſolorum bonorum cauſam eſſe dicendam, addit: Οὐκ ἄρα ἀποδεκτέον ὅτε Ὁμήρῳ ὅτ' ἄλλῳ ποιητῇ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν περὶ τὸς θεὸς ἀνοήτως ἁμαρτάνοντος καὶ λέγοντος ὡς δοιοὶ πίθοι, i. e. *Neque Homeri igitur neque*

que alterius Poëtæ admittendum eſt peccatum ſtultè de Diis dicentis, in Jovis limine duo jacere dolia. Neſcio utrum recte mentem Poëtæ ceperit *Plato*, nihil enim mihi aliud hoc loco dicere videtur *Homerus*, quam Deum ita temperare res humanas, ut bona malaque in hac vitá ſibi invicem ſuccedant. Sibi ipſi denique contrarius eſt *Plutarchus*, partim in diſſertat de *audiendis Poëtis* pag 14. & 18. partim in *Conſolat. ad Apollonium.* Tribuitur illi *Omniſcientia.* Il. α. v. 545.

Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Ἦρη, μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους
Εἰδήσειν. Χαλεποὶ τοι ἔσονται, ἀλόχῳ περ ἐούσῃ.
Ἀλλ' ὃν μὲν κ' ἐπιεικὲς ἀκούσεμεν, οὔτις ἔπειτα
Οὔτε θεῶν πρότερος τόνγ' εἰσεται, οὔτ' ἀνθρώπων.
Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπανεύσω θεῶν ἐθέλοιμι νοῆσαι,
Μήτι σὺ ταῦτα ἕκαστα διείρεο μηδὲ μετάλλα. i. e.

Huic reſpondit deinde Pater Hominumque Deorumque,
Juno ne omnia mea ſperato conſilia
Te ſcituram. Difficilia tibi erunt, uxor ut ut mea ſis:
Sed quod quidem par fuerit audire, nullus
Neque Deorum prior hoc ſciet, neque Hominum:

Quod autem ego ſeorſum a Diis voluero animo concipere
Ne tu hæc ſingula interroga, neque perſcrutare.

Inprimis autem ex toto Poëmate *Homeri* patet, *Providentiam ab eo agnitam.* Hoc denuo agnovit Scriptor vitæ *Homeri* pag. 337. ita dicens. *Cæterum ad Dei mentem Providentia & Fatum pertinet, de quibus Philoſophi multa verba fecerunt. Horum autem omnium Homerus occaſionem ſuppeditavit. Ac de Providentiâ quidem Deorum quid attinet dicere? Quando per omnem Poëſin non tantum inter ſe ſe de Hominibus diſſerunt, verum etiam in terram deſcendentes cum Hominibus converſantur. Sed pauca Exempli gratiâ contemplemur, in quibus Jupiter ad fratrem inquit: „ Scis Neptune Deos, cur noſtra Palatia cœli nunc teneant, cunctos? curæ mihi ſunt pereuntes“. Et in aliis: „ Eheu certe hominem fugientem mœnia circum Percharum video, pectusque meum cruciatur. „ Adhæc regiam dignitatem ac morum facilitatem innuit, dicens: „ Non ego divini poſthac oblitus Ulyſſis eſſe queam, qui mente Homines præcellit, & aris Divorum pecudes incendit, pinguia ſacra“. In quibus cernere licet, quod virum illum primo a mentis perſpicuitate, deinde a pietate erga Deos collaudat. Cæterum quo pacto cum illis ipſis Hominibus Deos converſantes ac collaborantes fingat, in multis eſt perdiſcere. Ut quum Minervam aliquando Achilli, ſemper autem Ulyſſi; Mercurium autem Priamo & quandoque Ulyſſi, atque in univerſum Deos Hominibus ſemper adeſſe putat, ait namque: „ Dii Superi ex æquo tractant Homines peregrinos, indigenasque ſimul, vaſtant & mœnia celſa, juſtitiam humanam ſpectant ac*

impia

impia facta". *Divinæ autem Providentiæ peculiare eſt, velle ut Homines juſtè vivant. Atque iſtud Poëta clariſſime inquit:* „*Improba facta Hominum ſuperi averſantur, honeſtos eximiosque Viros pretio dignantur habere. Indignatur iis Saturnius eſtque nocivus, qui violenter agunt jus figunt atque reſigunt*". *Porro quemadmodum Deos hominibus proſpicientes, ita & homines iſtorum memores in quavis fortuna inducit. Atque dux quidam proſperè agens, inquit, ſpes me magna tenet, votumque Jovi, ſuperisque cunctis nunc facio, pepulere quod inde canes mi. Periclitans verò,* „*Jupiter at rogito, ſervabis ab aëre Græcos*". *Et rurſus is, qui interfecerat:* „*Quando quidem hunc hominem domuit virtute Deorum*". *Moriens verò:* „*Fare age, ne quid ego Divorum numina lædam*". *Unde igitur potius illud Stoicorum placitum, quam ex prædictis ortum habet? Denique unum eſſe mundum, atque in eo & Deos & Homines (qui naturâ juſtitiæ participes ſunt) Rempublicam ſimul adminiſtrare. Etenim quando inquit:* „*Diva Themis Superos Juſſu Jovis ante coëgit, Cur tu rurſus eos cogis, qui fulmine ſplendes? Nunquid ſolicitus de Teucris, nunquid Achivis?*" *Quid aliud innuit, quam quod mundus civilibus legibus adminiſtretur, atque Dii præconſultent, præſidente & Deorum & Hominum Satore. Cæterum opinionem de fato in illis oſtendit perſpicue,* „*Fata ſua effugiet non quisquam ſive ſit ille ſtrenuus, Ignavus, ſive quum lucem aſpexerit almam.*" *At inter alia in quibus fati potentiam confirmat, ipſe quoque arbitratur (ſicut & probatiſſimi Philoſophorum, qui poſt eum viguerunt, Plato, Ariſtoteles ac Theophraſtus) non omnia fato evenire, ſed aliquid etiam in hominibus eſſe ſitum, ut quibus libera ſit voluntas. Huic autem neceſſitatem quodammodo conjungi, dum aliquis hoc quod cupit,*

agens, in id, quod non vult, incidit. Atque hæc perſpicuè in multis déclaravit, ut in utriusque Poëmatis exordio. In Iliade dicens, Achillis iram Grajis exitii cauſam fuiſſe, atque tum Jovis voluntatem completam eſſe. In Odyſſea vero Ulyſſis ſocios propter temeritatem in perniciem incidere. Deliquerant enim dum Sacras Phœbi boves attigerant, quando ab eis abſtinere licuiſſet. Ad hunc enim modum prædictum erat: „ *Has modo ſi vaccas dimiſeris ire quiete, felicem reditum, quamvis jactatus habebis, lædere ſin tentes facies impune nec illud.*“ *Sic non violare in ipſis ſitum, perire autem quum violaſſent, ex Fato conſequens erat.* Hactenus Scriptor iſte vitæ Homeri. In eandem ſententiam concedit *Plutarchus* pag. 48. ſeq. Sunt tamen, qui putant *Homerum*, *Fatum*, id eſt, inexorabilem omnium rerum neceſſitatem profeſſum, provocant eum in finem ad certa quædam loca quibus videtur id probari: celebris locus eſt *Odyſſ.* Σ'. 129. in quo *Homerus* ſub perſona Ulyſſis, qui ſe alium ſimulabat:

Οὐδεν ἀκιδνοτερον γαιας τρεφει ἀνθρωποιο
Παντων, ὁσσα τε γαιαν ἐπιπνειει τε καὶ ἑρπει.
Οὐ μεν γαρ ποτε φησι κακον πεισεσθαι ὀπισσω,
Ὀφρ' ἀρετην παρεχωσι θεοι καὶ γναθ' ὁρωρη
Ἀλλ' ὁτε δη καὶ λυγρα θεοι μακαρες τελεσωσι,
Καὶ τα φερει ἀεκαζομενος τετληοτι θυμω.
Τοιος γαρ νοος ἐξιν ἐπιχθονιων ἀνθρωπων,
Οἱον ἐπ ἡμαρ ἀγησι πατηρ Ἀνδρων τε θεων τε

i. e. *Nihil imbecillius terra nutrit homine*
Omnium quæcumque ſuper terra ſpirant & ſerpunt

Non

Non quidem unquam dicit malum paſſurum eſſe
in futurum,
Quousque virtutem præbeant Dii, & genua
moventur:
Sed quando & mala Dii beati perficiunt
Et hæc fert nolens patienti animo.
Talis enim mens eſt terreſtrium Hominum,
Qualem quotidie ducit Pater virorumque Deo-
rumque.

In ſpecie malum Deo adſcripſiſſe videtur *Homerus.* Sic Iliad. T. v. 85. ita inducit *Agamemnonem* loquentem.

Πολλακι δη μοι τετον Αχαιοι μυθον εειπον
Και τε με νεικεεσκον. Εγω δ' ουκ αιτιος ειμι,
Αλλα Ζευς και μοιρα, και ηεροφοιτις ερινυς,
Οι τε μοι εν αγορη φρεσιν εμβαλον αγριον ατην
Ημαθι τω ὁτ' Αχιλληος γερας αυτος απηυρων.

Sæpe jam mihi hunc Achivi Sermonem dixerunt
Et me objurgarunt: ego autem non Autor ſum,
Sed Jupiter & Fatum & in tenebris agens furia
Qui mihi in concione mentibus injecerunt ſævam
noxam,
Die illo, quo Achillis præmium ipſe abſtuli,

Idem Iliad. I. v. 17.

Ω φιλοι Αργειων ηγητορες ηδε μεδοντες
Ζευς με μεγα κρονιδης ατη ενεδησε βαρειη.
Σχετλιος, ὁς πριν μεν μοι υπεσχετο και κατε-
νευσεν
Ιλιον εκπερσαντ' ευτειχεον αποneεσθαι

Νυν δε κακην ἀπαλην βελευσαλο καὶ με κελευει
Δυσκλεα Ἀργος ἱκεσθαι, ἐπει πολυν ωλεσα λαον.
Ὡυλο πω Δι μελλει ὑπερμενει Φιλον εἰναι
Ος δη πολλαων πολιων καλελυσε καρηνα
Ηδ' ἐλι καὶ λυσει. Τω γαρ κρειλος ἐξι μεγιξον.

i.e. *O amici Argivorum Ductores & Principes*
Jupiter me valde Saturnius detrimento irretivit gravi:
Infestus, qui, antea quidem mihi promisit & annuit
Ilio exciso bene munito rediturum,
Nunc vero malam fraudem struxit & me jubet
Inglorium Argos redire, postquam multum perdidi populum.
Ita scilicet Jovi præpotenti placitum est,
Qui jam multarum urbium demolitus est vertices,
Et adhuc demolietur: hujus enim potentia est maxima.

Alia loca lubens silentio transeo. At his positis, extra dubitationis aleam positum esse, *Homerum* ejusmodi inexorabile Fatum professum, vix crediderim. (1). Enim in genere observo eos omnes falli, qui putant, *Homerum* Systema aliquod apte inter se connexum de Deo & Providentia, in animo suo præformasse. Subtilior est illa de Providentia Dei, atque actionum libertate doctrina, quam ut tum temporis jam rite fuerit excussa. Innumeri homines de Deo, Providentia, actio-

actionibus humanis, loquuntur, licet qua ratione hæc inter ſe connexa ſint, nunquam cogitarint. Unde loca in omnibus Scriptoribus invenimus, quæ utramque in partem trahi poſſunt, id eſt, poſſunt diverſa ſyſtemata conficere *Homerus*, mox hos, mox illos inducit loquentes, prout circumſtantiæ, & mores ſæculi poſtulare videbantur, ſecurus de ſyſtematis nexu, atque cogitationum harmonia; hinc aliquando Dii neſcire, aliquando omnia ſcire, aliquando puriſſimi, aliqando turpiſſimorum ſcelerum rei, mox omnia in hominibus efficere, mox, quaſi ſecurum ævum vivere, dicuntur. * Hinc in tanta ſententiarum diverſitate, homines diverſiſſimis opinionibus addicti, inveniunt, quod in ſuæ ſententiæ præſidium trahant; plura autem poſtulari, ſi quis alium erroris graviſſimi convincere vult, norunt Eruditi. (2) Sunt loca perſpicua in quibus aperte negat *Homerus*, malas Hominum actiones Deo eſſe adſcribendas; notiſſimus eſt locus Odyſſ. α. v. 32.

Ὦ πόποι, οἷον δή νυ θεὸς βροτοὶ αἰτιόωνται

Ἐξ

---

* Conſentit mecum hac in parte *Moshemius* notis ad *Cudworth.* pag. 116. dicens: *Difficile eſt componere omnia, quæ de Diis eorumque ortu & rerum generatione paſſim tradidit Homerus. Si quis ex ipſo quæſiviſſet Homero, quidnam de his rebus ſentiret, fortaſſe vix habuiſſet, quod reſponderet bonus homo: qui quidem nihil certi mihi ſenſiſſe, ſed quæ ferebantur inter Græcos ſcita, nullo adhibito judicio carminibus ſuis temere intexuiſſe videtur.*

Ἐξ ἡμεων γαρ φασι κακ ἐμμεναι. οἱ δε καὶ αὐτοι
Σφησιν ἀτασθαλιησιν ὑπερ μορον ἀλγε ἐχουσιν

i. e. *Vah quam nunc homines injuſte Numina culpant.*
Ex nobis namque eſſe mala ajunt: at ſibi ipſi
Nequitiâ propriâ, præter Fatum mala gignunt.

Fatum inſuper ſemper adpellatur Διος βουλη nec της τυχης mentio fit. Dicuntur illi Diis placere qui impotentibus animi adfectionibus fœnum imponunt, hinc ita loquitur *Achilles*. Il. α. v. 216.

Χρη μεν σφωιτερον γε θεα ἐπος ἐιρυσασθαι
Και μαλα περ θυμω κεχολωμενον. Ὡς γαρ ἀμεινον.
Ὁς κε θεοις ἐπιπειθηται, μαλα τ' ἐκλυον αὐτε.

i. e. *Oportet certe veſtrum, Dea, conſilium ſequi,*
Quantumvis ſim animo iratus: Ita enim melius
Quisquis Diis obtemperaverit, magis quoque exaudiunt ipſum.

Ita Odyſſ. ξ. v. 83.

Ου μεν σχεδιαι Ἐργα θεοιμακαρες Φιλεουσιν.
Ἀλλα δικην τιουσι και αἰσιμα ἐργ' ἀνθρωπων.

i. e. *Non quidem improba opera Dii beati amant.*
Sed juſtitiam honorant & pia opera hominum.

Hinc etiam *precum* agnovit *neceſſitatem*. Il. ι. v. 491.

Ἀλλ' Ἀχιλευ δαμασσονυ θυμον μεγαν, ἐδε τι σε χρη

Νηλεες

Νηλεες ηϊος ἐχειν. ϛρεπτοι δε τε καὶ θεοι αὐτοι
Τωνπερ καὶ μειζων ἀρετη, τιμη τε βιη τε.
Και μεν τϐς θυεεσσι καὶ ἐυχωλης ἀγαανησι
Λοιβη τε, κνίσσητε παρατρωπως ἀνθρωποι
Λισσομενοι, ὁτε κεν τις ὑπερβηη καὶ ἁμαρτη.

i. e. *Sed Achilles doma animum magnum : neque te oportet*
Imiſericordem eſſe : flecti enim poſſunt & Dii ipſi
Quorum etiamſi major virtus honorque potentiaque,
Tamen hos Sacrificiis & votis placidis
Libamineque, nidoreque avertunt ab ira homines.
Supplicantes, cum quis transgreſſus fuerit & peccarit.

Neque locus ex Odyſſ. Σ. ſupra citatus probat, prorſus omnes actiones Hominum Dei operationes eſſe. Commentatus eſt in hunc locum. M. *Caſaubonus*, extat illius explicatio ad *Calcem Epiſtolarum Parentis* & ſuarum pag. 174. ſeq. *Edit. Almelov.* Tres in medium profert loci hujus interpretationes. *Prima*, quam antiquiſſimam agnoſcit *Euſtathius*, eſt eorum, qui cœlo & ſyderibus omnia humana, ipſas etiam mentes, his verbis ab *Homero* ſubjici cenſebant : quaſi hoc voluiſſet, prout cujuſque diei naturalis ex aſtrorum poſitura & influxu conſtitutio eſt : tales & homines, pro cujusque particulari temperamento, & animo & corpore quotidie exiſtere. Secundum hanc interpretationem το οἱον ad ἡμαρ refertur

ſertur & præpoſitio ἐπι, non ad ἡμαρ, ſed ad verbum ἀγη pertineret, quaſi ſcripſiſſet τοιος νοος των ἀνθρωπων οἱον ἡμαρ ἐπαγει πατηρ. In hunc ſenſum interpretatus eſt *Cicero*.

Tales ſunt Hominum mentes qualis Pater ipſe
Jupiter auctiferas luſtravit lumine terras.

II. Interpretationis ratio verba ita conſtruit: τοιος νοος ανθρωπων οἱον (νοον ſcilicet) ἐπ ἡμαρ αγησι πατηρ &c. *Senſus* eſſet; *talem eſſe mentem mortalium, qualem Parens omnium (Divum atque hominum) diem induxerit:* Atque ita cepit ſententiam Homeri *M. Tyrius* aliique: imitatus illam eſt *Archilochus* ita:

Τοιος γαρ ἀνθρωποισι θυμος, γλαυκε λεπτινεις παι,
Θνητοις ὁποιην Ζευς ἐφ ἡμερην αγει.

Tertia nititur primâ illa verborum conſtructione τοιος νοος & ἐπ ἡμαρ: ſenſum autem elicit talem: *qualem ſcilicet* cujusque diem (*id eſt ſtatum & fortunam*) *pro diversâ temporis ratione Deus eſſe voluerit; talem & animum ipſius, id eſt mores, & opiniones eſſe ſolere.* Secunda, & tertia verſuum illorum interpretatio nihil habet quod cum ratione poſſit culpari, aut ad *fatum* referri. Primam autem intellexiſſe *Homerum* certè non ex verſibus hisce, ſed aliunde probandum eſſet. Nulla autem certa hujus interpretationis veſtigia in *Homero* deprehendo. Secunda autem, & tertia cum ſententiis ejus apprime conſpirant. Sed pergamus ad reliqua. *Jovi* adſcribit *Homerus ſcientiam fatorum, quæ ſingulis mortalibus contingunt.* Ita Il. γ. v. 308.

Ζευς

Ζευς μεν πȣ τογε οἰδε καὶ ἀθανατοι θεοι ἀλλοι
Ὁπποτερω θανατοιο τελος πεπρωμενον ἐςιν.

i. e. *Jupiter nimirum hoc scit & immortales Dii reliqui*
Utri mortis finis fato destinatus sit.

Omniscientia autem in genere illis tribuitur Odyss. Δ. v. 457. θεοι δὲ τε παντα ἰσασιν, *hinc etiam memor est Virorum optimorum.* Ita Odyss. λ. Jupiter ad Minervam.

Πως ἀν ἐπειτ' ὀδυσηος ἐγω θειοιο λαθοιμην
Ὁς περι μεν νοον ἐςι βροτων, περι δ' Ιερα θεοισιν
Ἀθανατοισιν ἐδωκε τοι ȣ̓ρανον ἐυρυν ἐχȣσιν.

i. e. *Quomodo unquam ego Ulyssis divini obliviscerer,*
Qui & mente supra mortales est, & supra cœteros sacra Diis
Immortalibus dedit, qui cœlum latum habitant.

Distribuit autem Deus dona mortalibus varie, secundum Homerum. Ita Odyss. VIII. *Ulysses* importuno *Euriale* succensens ait: v. 165.

Ξειν' ȣ̓ καλον ἐειπες. ἀτασταλω ἀνδρι ἐοικας.
Ὁυτως ȣ̓ παντεσσι θεος χαριεντα διδωσιν
Ἀνδρασιν, ȣ̓τε φυην, ȣ̓τ' ἀρ' φρενας, ȣ̓τ' ἀγορητυν.
Ἀλλος μεν γαρ τ' ἐιδος ἀκιδνοτερος πελει ἀνηρ
Ἀλλα θεος μορφην ἐπεσι ςεφει. Οι δε τ' ἐς ἀυτον

Τερπο-

Τερπομενοι λευσσεσιν. Ο᾽ δ᾽ ἀσφαλεως ἀγορευει
Αἰδοι μειλιχιη, μετα δε πρεπει ἀγρομενοισιν
Ερχομενον δ᾽ανα ἀστυ, θεον ὡς ἐισορωσιν
Αλλος δ᾽ αὐ εἰδος μεν ἀλιγκιος Αθαναθοισιν
Αλλ᾽ ἀ οἱ χαρις ἀμφιπεριστρεφεται ἐπεεσσιν.

i.e. *Hoſpes non honeſte dixiſti: Stulto Viro ſimilis es.*
Ita non omnibus Deus munera dat
Viris neque formam, neque prudentiam, neque Eloquentiam:
Alius quidem formâ inferior eſt Vir,
Verum Deus formam Eloquentiâ ornat: alii quoque in ipſum
Læti aſpiciunt, & ipſe ſecurè loquitur
Modeſtia ſuavi, eminet autem in cœtu:
Incedentem autem per urbem, velut Deum aſpiciunt.
Alius autem rurſus formâ quidem ſimilis immortalibus,
Sed haud ei gratia addita ſermonibus.

Idem *Jupiter* Odyſſ. Δ'. v. 206. *omnem felicem ſucceſſum Hominum Deo adſcribit.*

Ρεια δ᾽ἀριγνωτος γονος ἀνερος ὡ τε κρονιων
Ολβον ἐπικλωση γαμεονθι τε γεινομενω τε.
Ως νυν Νεστορι δωκε διαμπερες ἠματα παντα,
Αυτον μεν λιπαρως γιρασκεμεν ἐν μεγαροισιν
Υιεας δ᾽ αὐ πινυτους τε καὶ ἐγχεσιν εἰναι ἀριστους.

i.e. *Facilis enim cognitu proles viri cui Saturnius*
Felicitatem deſtinat & uxorem ducenti & naſcenti
Quemadmodum nunc Neſtori dedit jugiter diebus omnibus *Quem-*

Ipſum quidem molliter ſeneſcere domi ſuæ.
Filios rurſus prudentes & haſta eſſe optimos.

Vide & *Odyſſ.* XIV. v. 63. ſeq. *gloria* etiam a Deo eſt Iliad. XVII. v. 251. Ἐκ δὲ Διος τιμη καὶ κυδος ὀπηδει. Ita virtutem etiam bellicam, *donum Dei* eſſe Iliad. XX. v. 125. ſeq. Et ut tandem cœtera quæ magnâ copiâ in libris *Homeri* inveniuntur omittam, & *præmiæ* & *pœnæ* poſt mortem manent homines. Vide prolixe de hoc Odyſſ. XI. v. 561. ſeq. Iliad. VIII. v. 13. ſeq. Ex hiſce omnibus concludimus, probabile quam maximè, *Homerum* Numinis exiſtentiam, Providentiam & cætera Deo digna attributa agnoviſſe.

Sed audiamus jam ea, quæ contra *Homerum* adferuntur : Celeb. *Clericus* poſtquam Tom. 3. Bibl. Select. p. 67. *Cudworthi* opinionem protuliſſet exiſtimantis, licet *Homerus*, & *Heſiodus* omnia ex Chao, vel Oceano repetierint, Jovem tamen ſemper excepiſſe, quem Patrem Deorum Hominumque dixerint, addint: *Le mal eſt, que par ces Dieux, ils ſemblent entendre ſeulement la poſterité de Saturne, & quelques Dieux contemporains, de qui Jupiter étoit le Roi comme il étoit le Pére des pluſieurs autres* (†). De Heſiodo mox dicemus quod ſi

(†) Hoc ipſum dubium torſit etiam Celeb. *Moshemium* v. notas ad *Cudw.* Tom. I. pag. 429. at præter dicta nota, ſi vero credidit Homerus Jovem & cæteros Deos ex Chao oriri, ratio tandem reddenda eſt, unde Homerus ad cognitionem Dei & attributorum ejus pervenerit: certe ex hypotheſi de æterna aliqua materia hoc non hauſit. Sive igitur ex proprio ſenſu, ſive opinione vul-

ſi *Homerus* cuncta, quæ exiſtant ex chaoo deri-
vaſſet, nondum eſſet Atheus, ſed inter Dualiſtas
ſtas referendus, dum ubique attributa Dei agnoſcit,
impe-

---

gi ita locutus ſit, videtur ab Atheismi crimine ab-
ſolvendus, non melius quantum in re obſcura fieri
poteſt, res illuſtrari poteſt, quam exemplo quo-
rumdam Scriptorum Eccleſiæ Romanæ. Altiſſime
radicata eſt opinio plebis ſe virtutibus Sanctorum,
adeo ut centies audias hos vel illos Sanctos invo-
cari rebus in arctis, vix ſemel præpotentem om-
nium Dominum: Homines igitur ſuperſtitioni de-
diti; at non plane Dei O. M. immemores, quoties
de rebus divinis loquendum eſt, dudum receptis
opinionibus ſeſe accomodant, ita tamen ut ſubin-
de Dei etiam mentionem faciant. Homerus recep-
tas fabellas de Diis aliter ſe tueri non poſſe cre-
didit quam ſi antiquas fabellas retineret, ita tamen
ut partim extolleret quos in Divum numerum re-
ceperunt, partim etiam ea quæ de Numine Opti-
mo a Sapientibus ſui ævi admittebantur, confir-
maret. Hoc autem a me non eo animo dictum
eſt, quaſi exploratæ veritatis ſint, quæ adſero,
aut recte feciſſe Homerum contendam, conjectura
eſt prætereaque nihil. Hoc unum certè credere non
poſſum, Poëtam præter materiam nihil admiſiſſe,
atque ex rudi indigeſtaque mole nonſolum omnium
rerum, ſed & ipſius Jovis, originem repetiiſſe. In-
finita loca ſunt, quæ huic ſententiæ contrariantur,
ſed fruatur quisque ſuo judicio. Ipſe certe *Celeb.*
Moshemius loco citato ait. *Hoc ſine controverſia dederim,*
Homerum reliquis Diis omnibus Jovem ſuum præfeciſſe
ſummumque ipſi præterea in res univerſas Imperium at-
tribuiſſe. Loquuntur id infiniti ejus loci.

imperiumque in materiam eidem adſcribit. Imo ſi Deum corporeum, at ſumma intelligendi vi præditum, credidiſſet *Atheiſmi* poſtulari non poſſet, vel ipſo judice *Clerico* Bibl. Select. Tom. II. pag. 14. Non autem vel ipſum virum doctiſſimum exiſtimare, *Homerum* plane omnia, etiam ipſum Numen, ex materiæ inertis mole orta putaſſe, vel ea probant, quæ de *Polytheiſmo* eod. loco pag. 52. monet dicens: *Premiérement il faudroit établir l'idée véritable de la Divinité; après quoi il faudroit recueillir des plus anciens Poëtes, comme d'Homere & d'Heſiode, tous les traits qui y ont du rapport, & qui font voir que la véritable idée de la Divinité n'étoit pas entiérement effacée de leurs eſprits. Par exemple, on y trouve que les Dieux ſont tous puiſſans, immortels, bons, prévoyans, ſages, bienheureux, amis de la vertu & ennemis du vice. Il eſt vrai, qu'on n'y voit aucun veſtige de l'unité d'un Dieu, & que ſon idée y eſt à tous momens confondues avec des idées d'Etres Intelligens, ſujets à bien des incommodités, quoique plus excellens, que les Hommes, à qui ils reſſemblent d'ailleurs à divers égards. Cette Contrarieté, que l'on trouve dans leurs tems, touchant le Dieu, n'étoient pas conformes à l'ancienne tradition, qu'elles avoient extrêmement obſcurcie. Quand ils parloient de Dieu, conformement à l'idée, que la raiſon nous en fournit, ils s'exprimoient, ſelon l'ancienne impreſſion, qui en étoit demeurée parmi les Hommes: mais quand ils attribuoient à Dieu des défauts humains, ils ſuivoient la depravation, qui s'étoit introduite depuis.* Fatetur igitur doctiſſimus Vir, in *Homero* antiquiſſimo Poëtarum inveniri veſtigia rectæ de Deo opinionis; hoc nobis ſufficit, qui interim non negamus, attributa Deo ſoli competentia tribui illis aliquando, qui *Homines* fue-

runt. Alterum, quod contra *Homerum* Viri docti urgent, petitum eſt ex variis illis vitiis atque erroribus, quos Diis ſuis non ſemel adſcribit *Homerus* : Certe in eo nemo prudens *Homerum* unquam defenderit. Deploramus ſortem illius temporis hominum, quibus tam inſani ac parum cauti obtigere Doctores. Quamvis enim haud credam *Homerum*, dum impias actiones Diis ſuis adſcripſit, omnem Numinis reverentiam ex animis hominum evellere voluiſſe; certum tamen eſt plebem exemplo Deorum ad mala perpetranda inductam fuiſſe: notum eſt quid contigerit *Chereæ* apud *Terentium* in *Eunucho* Act. III ſc. V. v. 36. unde *Vellejus* apud *Ciceronem* d. N. D. Sect. 42. *Nec enim multo abſurdiora ſunt ea, quæ Poëtarum vocibus fuſa, ipſa ſuavitate nocuerunt : qui & irâ inflammatos & lubidine furenteis induxerunt Deos, feceruntque ut eorum bella, pugnas, prælia, vulnera videremus : odia præterea, diſſidia, diſcordias, ortus, interitus, quærelas, lamentationes, effuſas in omni intemperantia libidines, adulteria, vincula, cum humano genere concubitus, mortaleisque ex immortali procreatos.* Factum inde etiam, ut *Plato Homerum* e Republica ſuâ procul eſſe juſſerit. Miror itaque Viros doctos *Homerum* in eo defendere voluiſſe. Inter modernos hoc nuper fecit Vir doctiſſimus *Rollinus* Profeſſor Eloquentiæ in Collegio Regio Pariſienſi. Ille enim in *Methodo addiſcendi elegantiores Literas* pag. 226. ſeq. ita contra *Ciceronem*, & *Platonem* inſurgit : *L'un & l'autre* (Plato nempe & Cicero) *ſe trompoient en ce point, qu'ils ne remontoient pas juſqu'à la premiére ſource du deſordre. Elles étoient bien plus anciennes que lui & faiſoient partie de la Théologie Payenne. Il peignoit les Dieux tels qu'il*

les

les avoit reçu de ſes Peres & tels qu'ils étoient crus & connus de ſon tems. C'étoit donc à la Religion même, qui ſuppoſoit de tels Dieux, & non à la Poëſie, qui les repréſentoit ſous l'idée qu'on en avoit, que Platon devoit s'en prendre. Et c'étoit la en effet le ſecret motif de la loi, par laquelle il chaſſoit de ſa Republique les Poëtes. Car toute la Théologie du Paganiſme étoit partagée entre deux Ecoles, celles des Poëtes & celle des Philoſophes. Les premiers conſervoient le precis des coutumes & des traditions immemoriales, autoriſée par les loix de l'Etat liée aux fêtes & aux ceremonies publiques. Les Philoſophes rougiſſant en ſecret des erreurs groſſieres du peuple enſeignoient à l'écart une Religion plus pure & plus degagée de cette multitude des Dieux pleins de vices & de paſſions honteuſes. Ainſi Platon en excluant de ſa Republique les Poëtes banniſſoit par une conſequence neceſſaire toute la Religion populaire, pour y ſubſtituer la ſienne, & par ce detour adroit, il ſe mettoit à couvert de la cigue de Socrate, qui avoit bleſſé la delicateſſe du peuple en s'expliquant trop ouvertement contre les ſuperſtitions de la Religion ancienne & dominante, Cette reflexion ſert a lever la contradiction qui paroit dans la conduite que ses Atheniens tinrent à l'égard d'Ariſtophane & de Socrate. On ne ſait pourquoi ils ſont ſi impies au theatre, & ſi religieux dans l'Areopage : & pourquoi les mêmes ſpectateurs couronnent dans le Poëte les bouffonneries ſi injurieuſes aux Dieux, pendant qu'ils puniſſent de mort le Philoſophe, qui en avoit parlé avec beaucoup plus de retenuë. Ariſtophane en repreſentant ſur le theatre les Dieux avec des caracteres & des defauts qui excitoient la riſée, ne faiſoient qu'en copier les traits d'après la Théologie publique. Il ne leur imputoit rien de nouveau & de ſon intention, rien qui ne fut conforme

aux opinions populaires & communes. Il en parle comme tout le monde penſoit, & le ſpectateur le plus ſcrupuleux n'y appercevoit rien d'irreligieux qui le ſcandaliſat, & ne ſoupçonnoit point le Poëte du deſſein ſacrilége de vouloir jouer les Dieux. Au contraire, Socrate combattant la Religion même de l'Etat, renverſant le Culte hereditaire & paternel, avec toutes ſes ſolennitez, ſes ceremonies, ſes myſtères choquant, tous les préjugez établis & reçus, paroiſſoit un impie declaré : Et le peuple irrité d'une temerité ſi ſacrilége, qui attaquoit tout ce qu'il reſpectoit comme plus ſacré, croioit devoir rallumer tout le feu de ſon zèle pour vanger ſa Religion. Car il faut neceſſairement une Religion à l'homme. Il ne peut s'en paſſer. Les Principes en ſont fort profondement gravez dans le cœur pour l'etouffer. Mais il veut qu'elle ſoit indulgente, commode, complaiſante; & que loin de gener ſes penchans naturels, ou de les condamner, elle les excuſe & les autoriſe. C'étoit une Religion de ce caractère que les Athéniens aimoient, & c'étoit en la leur repreſentant avec ces couleurs, qu'Ariſtophane attiroit leurs applaudiſſement & leur louanges. Hactenus Rollinus. Contra hæc duo regero, primum eſt : Verum quidem eſſe opiniones illas de Diis vel ante *Homerum* invaluiſſe, quod ante *Rollinum* jam notavit Vir ſummus Joh. *Clericus* in *Commentario ad Heſiodum* pag. 37. ſed num inde ſequitur, jure *Homerum* hoc feciſſe? Theologi erant *Poëtæ*; at dedecet hominem de Deo ita irreverenter loqui, decet illos quam maxime omnem navare operam ut plebs rectè de Deo ſentiat, & pure eum colat : Secundo, aut jure meritoque damnatus eſt *Socrates*, aut peſſimè fecerunt Athenienſes, quod tantum Virum cicutam bibere juſſerunt; prius hactenus nemo æquus rerum judex

dixerit :

dixerit ; omnes clamant optimo Viro ſummam injuriam factam. At quid agebat præſtantiſſimus Vir? certe non prorſus Religionem Athenienſium ſubvertere voluit, quia τω νομω της πολεως Deos colendos putavit : ſed ſenſim ſenſimque rectiora de Deo eos addocere voluit; quod ſi igitur male ab Athenienſibus vitâ eſt privatus, recte fecit, quod ſtultas opiniones animis hominum evellere voluit. Sane judicium *D. Rollini* nititur falſiſſima regula, nimirum non opportere Viros ſapientes erroribus publice receptis ſe ſe opponere, ſed juxta leges Reipublicæ ſentire, loqui, ſcribere. Hæc regula ſi valuiſſet, nunquam Gentilium Religio fuiſſet ſubverſa, quod tamen omnibus viribus fecerunt Religionis Chriſtianæ primi Confeſſores. Sane non *amore veritatis*, ſed *Sectæ*, cui addictus eſt *Rollinus* inductum hæc dixiſſe vel inde patet ; quod in tota prima parte egregii libelli rectiſſime monet, Præceptores omnibus viribus conniti debere, ut impietatis ſemina ex animis tenerorum adoleſcentium radicitus tollant. At quomodo id fieri poſſet ſi Poëtæ veteres tam abſurda de Diis proferentes non taxarentur? Fuerunt imprimis qui exiſtimarunt, ea quæ *Plato* de *Homero* dixit, non ita ut communiter ſumuntur, eſſe interpretanda, quaſi nempe e civitate ſua tanquam peſtem proſcriberet, ſed ut laudibus cumulatum, extra plebis imperitæ ſuſurros, & invidiam conſtitueret. Ita doctiſs. *Grævius Lect. Heſiod.* pag. m. 114. Poſtquam oſtendit veteres eos, quos divino honore affici voluere, unxiſſe; variisque tæniis ac coronis ornaſſe, ſic ait : *Hinc intelligimus cur Plato, ubi Homerum é ſua Republica in aliam Rempublicam dimittendum eſſe cenſet, eum jubeat unctum & lanâ*

coronatum educi : ἀποπεμποιμεν τε ἀν εἰς ἀλλην πολιν inquit μυρον κατα της κεφαλης καταχεοντες και ἐριω στεφαντες: *amandari quidem volebat Homerum é ſua civitate, ne qua opinio ſequior civibus ſuis, qui fabularum myſteria non intelligébant, per imprudentiam ex ejus cantibus affricaretur; ſed volebat eum dimitti non tanquam hominem ſceleſtum & infamem, ſed tanquam hominem divinum, dignumque qui ad inſtar Dei ungeretur, & lanâ coronaretur, hoc eſt, divinis adficeretur honoribus. Diis enim & rebus ſacerrimis hic honos habebatur. Homerum enim Plato unus omnium maximi faciebat, & ob artis divinitatem mirificæ celebrabat, ejusque ſententiis utebatur frequenter ad docendum, verbis verò & loquendi generibus ad dictionem expoliendam. Hæc eſt vera ratio, cur ungi & ἐριω voluerit coronari Homerum Philoſophus; non quod tanquam exul & civiliter mortuus fuerit ejectus, quia mortui ungebantur: nec propter Poëtarum mollitiem, quam lanea corona ſignificaverit, ut hercle Muſarum & Platonis ingratiis docuit Andreas Schottus* Noct. Ciceron. Lib. III. pag. 12. hactenus *Grævius.* Equidem indignari non poſſum doctiſſimo *Græ-vio, Homerum* magni æſtimanti, eamque quam Plato contra eum conſtituit legem, benigne interpretanti; vix tamen mihi perſuadeo, *Platonem* tam benigne de eo ſenſiſſe; qui multis in locis male ob dictam ſupra cauſam de eo judicat: ſaltem aliter ſunt interpretati veteres; *Theodoretus* Serm. 2. & 10. *Therapeut.* Aliter inter modernos interpretatur doctiſſimus *Jeſuita M. Mourges Plan Theologique* du *Pythagoriſme* Tom. I. p. 275. poſtquam enim verba Platonis, quæ libro 3°. de Republica continentur, adduxiſſet, addit: *Voilà cette memorable & formidable loi contre les Poëtes de*

laquelle

laquelle les Peres ont tant parlé à l'honneur de Platon, & à la honte des Mythologues & des adorateurs des Dieux de la fable. Pourquoi ce parfum & cette couronne de laine? L'un pour traiter ces faiſeurs de Contes obſcenes comme des perſonnes ou infectées de quelques mal contagieux, où dont l'haleine ſent & incommode, ainſi que Theodoret l'inſinue dans ſon troiſiéme diſcours contre les Grecs : l'autre en deriſion de la couronne Apollinaire qui faiſoit l'ornement & la diſtinction des têtes Poëtiques. Theodoret qui cite cette loi dans deux diſcours differens, dit toujours que Platon congédie Homere après l'avoir parfumé comme les femmes congedient les hyrondelles, ſymbole des Jaſeurs importuns avec leſquels Pythagore conſeille d'avoir peu de commerce : ne pas ſouffrir les hyrondelles dans ſa maiſon, c'eſt le huitieme de ſes ſymboles. Crediderim itaque *Homerum*, ſiquidem *Platonis* judiciis ſtare & cadere debuiſſet, eandem mercedem accepturum fuiſſe, quæ Principi illi apud *Phædrum* data, qui ligato crure, nivea faſciâ, niveis tunicis, ſuperbiens honore divinæ domus capite protruſus eſt foras. Adde quæ *Viri docti* ad *Minutium Felicem* de hoc argumento in medium protulerunt, Edit. J. *Gronovii* pag. 225. ut & ad *Athenæum* pag. 77. Edit. *Dechair*. Confer cum iis, quæ de Philoſophia & Religione Homeri dicta ſunt in celeb. & amiciſſimi *Brukeri* Hiſt. Cricit. Philoſoph. Tom. I. Part. II. Lib. I. Cap. 1. de *Philoſophia Græcorum fabulari*.

Religionem Heſiodi repræſentabit ſequens Muſei Particula.

tur. Sed in gratia ac cognitione, quam adſequuti ſunt, in dies magis magisque progrediendum, donec toti ad imaginem Dei reformentur.

Corrigenda.

In Diſſert. de Relig. HOMERI. p. 186. ante vocem *Socratis* adde *Dicta*. p. 187. pro *ei* lege *Ejus Scriptis*. p. 192. *correpum* lege *correptum*. p. 215. *addint* lege *addit*. p. 215. in Notis lege: *at præter ea, quæ ſupra dicta ſunt, nota, ſi vere* ... p. 216. pro *ſe* lege *de*. p. 223. pro *Athenæum* lege *Athenagoram*.